

Majestátní hrad Hardegg, ležící nad údolím řeky Dyje pochází ze 12. století

Cyklovýlet ušlechtilé neřesti

text Martin Severa foto Jiří Hořák

„DEGAS POUŽÍVAL BARVY, RODIN BRONZ, DEBUSSY KLAVÍR, BAUDELAIRE JAZYK A HENRI JAYER A PHILIPPE DE ROTHSCHILD HROZNY. DĚLAT VELKÁ VÍNA JE VELKÉ UMĚNÍ.“ TAK TOHLE ŘÍKÁ VE FILMU VÍNO ROKU (BOTTLE SHOCK) JEHO HLAVNÍ HRDINA STEVEN SPURRIER (ALAN RICKMAN). SEDÍ UPROSTŘED SVÉ VINOTÉKY A SNÍ O SVĚTĚ VÍNA. ANO, TOU NOBLESNÍ NEŘESTÍ JE VÍNO A JÁ SE DNES ZAMĚŘÍM NA FILMY O NĚM. A NA JEDNO VELKÉ FILMOVÉ MÍSTO, KTERÝM JSOU VINICE. TENTOKRÁT JÍM BUDE OKOLÍ ZNOJMA. NAVŠTÍVÍME STAROBYLOU VINICI ŠOBES, PÁR SKLÍPKŮ, JAKOŽ I ZÁMEK VE VRANOVĚ NAD DYJÍ. A PŘIPOMENEME SI NEJEN FILMY O VÍNĚ A S VÍNEM, ALE I TY, KTERÉ SE TOČILY NA MÍSTECH, KTERÝMI BUDEME PROJÍZDĚT.

Jen mi trochu pokulhává souvislost mezi vínem a cyklistikou. Odvolávat se na známé vinařské stezky není zrovna originální, a tak se mi vybavuje spíš pocitové souznění: radostí cyklisty je zdolat horu, slastí je pak pít vína pocházejícího z vinic její stráně. A taky někdy přemýšlím o tom, zda cyklista sportuje kvůli radosti z pohybu, anebo pro blažený pocit únavy s následnou sprchou. Podobně se ptám, jestli je milovník vína závislý na jeho ušlechtilé chuti, anebo tělu prostě chybí stav slastné ovíněnosti? Ano, zápisky z dnešního hříšného cyklovýletu budiž psány s trochou té literární nadsázky.

Rozmarné léto

Na cestu vyrazíme od znojemského nádraží. Než se ovšem dostaneme k vinicím, zastavíme se v Louce u Znojma, což je vlastně jedna ze čtvrtí města. Nachází se

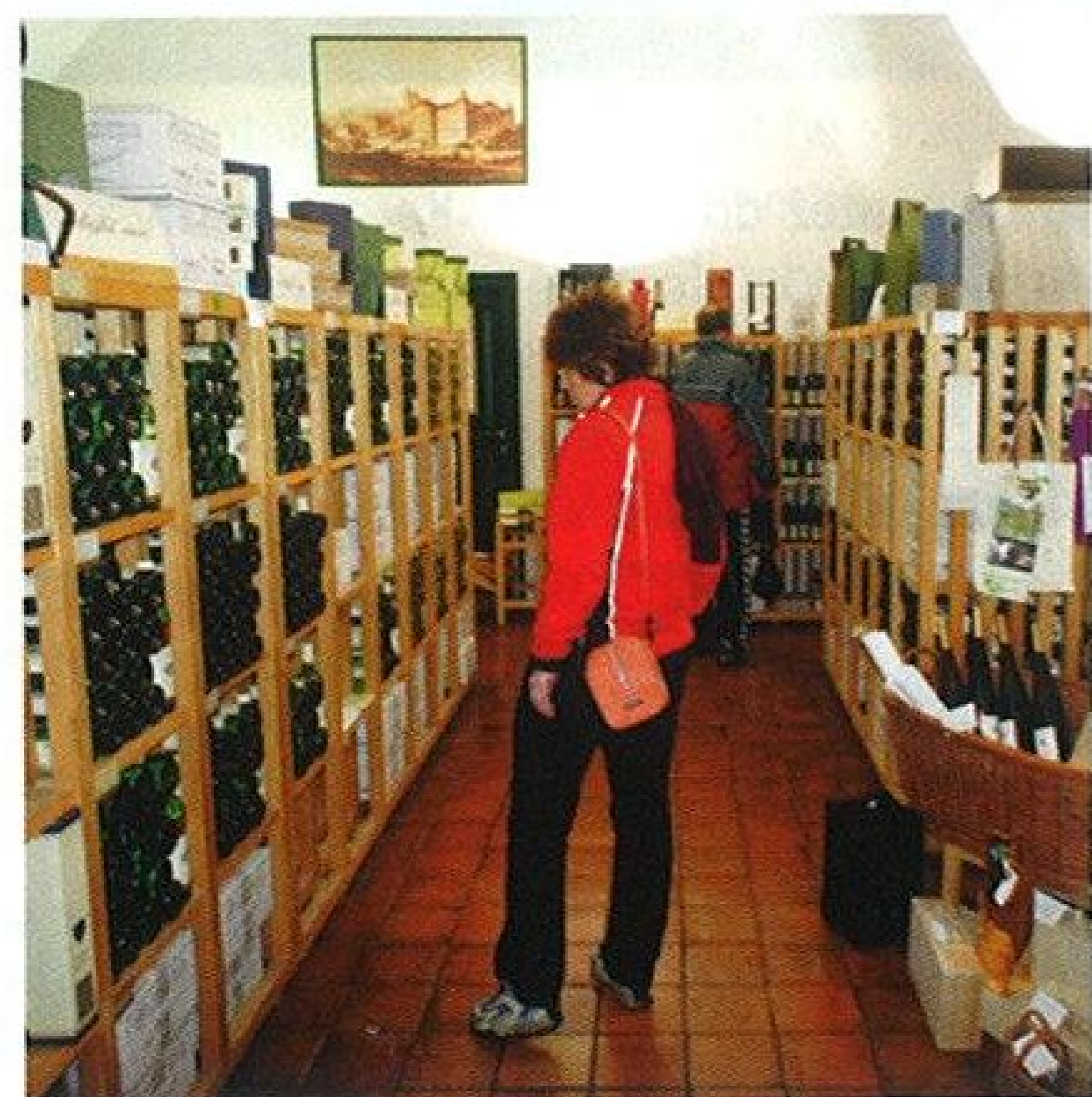
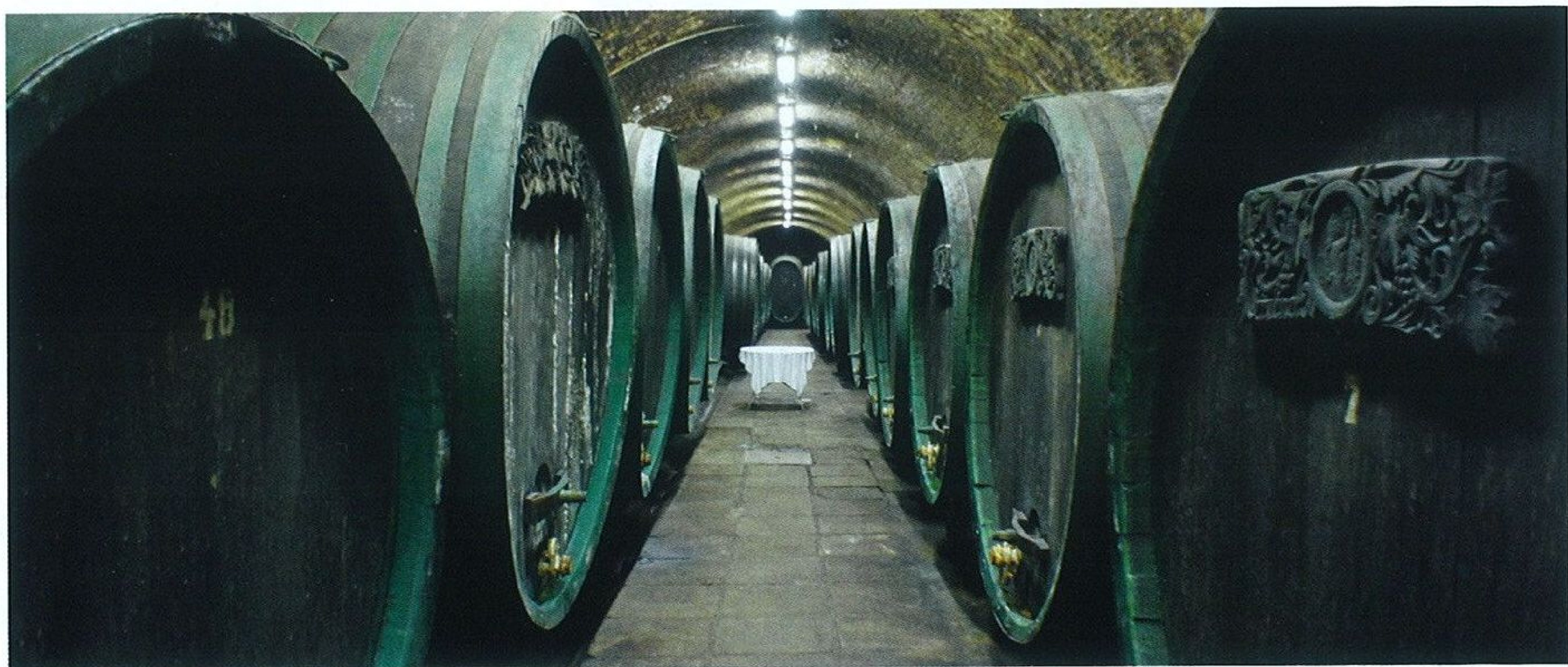

tam monumentální komplex bývalého premonstrátského kláštera. Místo je to pro náš cyklovýlet navýsost důležité. Musíme načerpat zásoby tekutin, které obsahují rychlé cukry, vitaminy a antioxidanty. Většina členů výpravy jsou lékaři, a tak tomuto zdůvodnění pro nákup vína rádi uvěříme. Klášter

Tu se stalo, že sklepní prostory byly zaplaveny vínem a že v nich utonuly některé pluky.“ My jsme málem utonuli, když jsme vyšli ven. Pršelo, jen se lilo a provazy deště nám připomínaly jiný film Jiřího Menzela: „A chčije a chčije...“ (Josef Kemr, Na samotě u lesa, 1976) Ale tenhle obrat by

a kdybyste odkrývali jednu po druhé, zastavili byste se až u Stalina. Kousek vedle se nachází Moravský sklípek a tam našťestí víno už mají. Můžete okošťovat, ale i obdivovat privátní archivy vín v rozsahu, který nemá v Evropě obdoby. Víno je uloženo ve tři sta let starých chodbách za stálé tep-

V Louckém klášteře ve Znojmě je také sídlo Znovína Znojmo, kde je možné zakoupit kvalitní a přitom levné víno

je totiž mimo jiné i sídlem Znovína Znojmo. Za 60 korun koupíte litr velmi kvalitního lehkého vína i s PET lahví. Můžete si zde dokonce objednat prohlídku i s degustací. Při pohledu na sudy s vínem jsem si vzpomněl na Vančurovo Rozmarné léto. Respektive na film Jiřího Menzela z roku 1967. Vlastimil Brodský alias major ve výslužbě Hugo tam krásně mudruje: „Víte, proč byla prohrána první bitva na Píavě? Vězte, že armáda neměla nádob. Že se pilo víno z hrsti. Bylo nutné, aby voják otevřel sud bodákem hezky dole, aby víno crčelo proudem.

Ve sklepních monumentálního komplexu bývalého premonstrátského kláštera ve Znojmě si můžete objednat prohlídku i s degustací

pan Vančura jistojistě nepoužil. Dopřejme raději sluchu abbé Rochovi, který majorovi oponuje: „Způsob otevírání bečky bodákem není hospodárný a bývá při něm rozlito mnoho nápoje. Nápoje, jenž je navýsost vhodný, aby roznítil statečnost již potuchlou...“ Ano! Plním si vínem i bidon, protože nás čeká hezká porce kilometrů a já rozhodně nedovolím, aby mi něco potuchalo. Pan Vančura by možná poznamenal, že způsob čepování víno do lahví umělých toliko hoda hodno jest... a pan Komenský, jehož by takto parafrázoval, by s ním jistě souhlasil. Byl totiž majitelem jedné vinice v Blatnici pod svatým Antonínkem.

Obtěžkáni tekutým proviantem míříme přes Havraníky do Šatova. Mimochodem, tady nabízím alternativu cyklovýletu. Pokud zvolíte ubytování v jednom z četných šatovských, penzionů, můžete svou cestu začít právě tady. A zajít si třeba do Malovaného sklepa. V tomto evropském unikátu byste však víno hledali marně. Nikdy se tam neskladovalo, ani nevyrábělo. Zato je vyzdoben kýchovitými malbami naivního lidového umělce: mořské panny, trpaslíci, ale i všichni naši prezidenti, které však místní rodák Maxmilian Appeltauer 36 let přemalovával poplatně s dobou. Všechny tváře jsou navrstveny pod portrétem zemědělce,

loty a vlhkosti. Určitě byste si tam vybavili některou scénu natočenou ve vinném sklípku. Pamatujete, co říká vinař Miroslav Donutil ve svém pořadu Tříkrát s... když svádí jednu mladou ženu? „Kláro, to víno se vám musí rozlévat po patře. Musíte zapojit všechny smysly. Čich, zrak, chuťové pohárky...“ „Ano, už to cítím.“ „Myslím, že máte talent. Měla byste ho rozvíjet.“

Víno je sluneční svit zachycený ve vodě

Tuto větu kdysi dávno vyslovil Galileo Galilei. Ve filmu Víno roku ji ale cituje Alan Rickman. A mně dovoluje s čistým svědomím občas sáhnout po bidonu a občerstvit se. Z Šatova míříme přes Hnanice k rakouským hranicím. Nakonec, dá se říct, že tato část Rakouska tvoří se znojenskou podoblastí jeden vinařský region. Projedeme Retzbach a odpočineme si na půvabném náměstíčku starobylého dolnorakouského města Retz. Kdysi tudy vedla důležitá obchodní stezka z Kremže do Znojma, a že kupci převáželi víno, o tom není pochyb. Nad městem se vypíná větrný mlýn, proto si trochu zastoupáme a po nějakých patnácti kilometrech se dostaneme krásným sjezdem do Hardeggu ležícím v údolí Dyje. Počasí se už trochu umoudřilo, takže

Půvabné náměstíčko starobylého dolnorakouského města Retz. Kdysi tudy vedla důležitá obchodní stezka z Kremže do Znojma, a že kupci převáželi víno, o tom není pochyb.

si vychutnáme pohled na majestátný hrad z 12.století. Možná i tady opěvovali kdysi víno, jako Jaroslav Marvan a Waldemar Matuška v Noci na Karlštejně (Zdeněk Podskalský, 1973): „Když mám tekutou révu, tak věnuji se zpěvu a život druhdy lepší je. Když mám tekutou révu, sháním krásnou děvku, ten pravý muž sám nepije.“ Zastavíme se ovšem až na břehu řeky. Čeká nás tam příjemná restaurace, kde můžete platit i českou korunou. Posilňujeme se polévkou a já pošilhávám po sklence rakouského veltlínu. „Neměl bych, ale v zájmu vyšetřování... a taky abych se po včerejšku trochu spravil.“ Takto se obhazuje v jednom z dílů Četnických humoresek Ivan Trojan při vyšetřování ve vinném sklípku. V další sekvenci už ovšem se sklenkou vysoko v ruce rozjařeně recituje: „Světlo do očí proniká, když v zahradách rozkvetlých réva slzy roní...“ A protože já ronit slzy nechci, odolávám a zcela při smyslech se vydávám spolu s ostatními přes hraniční most po cyklostezce č. 5003 směr Čížov. Tam odbočíme doleva na 5122 a přes Zadní Hamry se blížíme k Vranovu nad Dyjí.

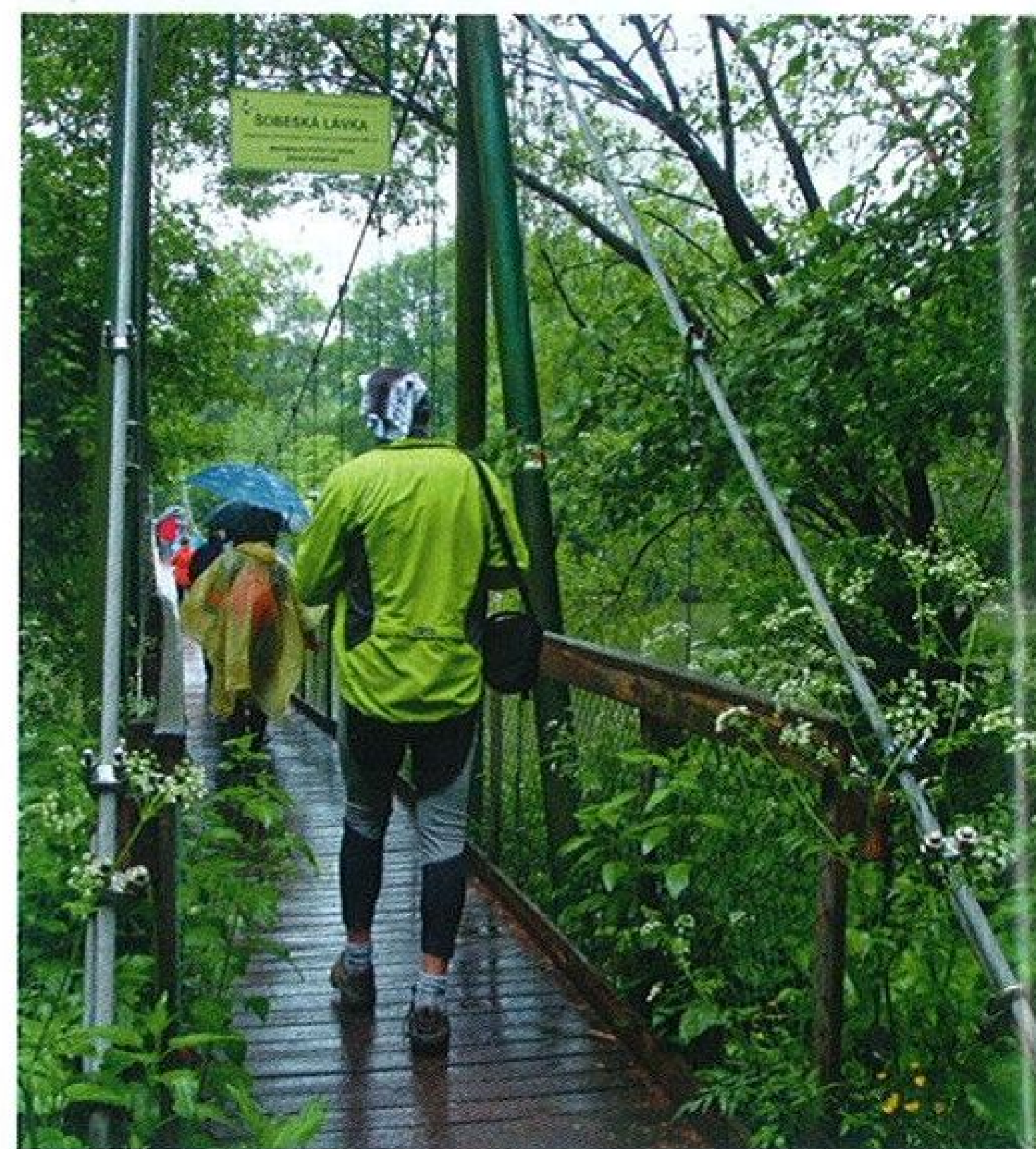
Vinice – pole s vínem

Cestou vzpomínám na dobu, kdy filmy o víně pod rouškou ideologie přibližovaly vinaře prostému lidu tím, že ho zesměšňova-

ly. Měl to být spíš takový soudružský humor, poukazující na kulackou minulost soukromého rolníka, ale nepamatuji, že by se kdy někdo smál. Třeba film *Bouřlivé víno*. Vinař, buran z vesnice, prodává víno Pražákovi, buranovi z města. Pražák: „To je ale víno! Není špatné.“ Oba se napijí, ale vinař se otočí zády a víno tajně vyplivne: „Je vidět, že tomu rozumíte. Dám vám to za šestnáct. Na krámě je to za dvacet.“ Dnes už je to našťastí jinak. Ne že by se filmy o vykutálených vinařích a Pražácích už netočily, jsou jen trochu laskavější. Vtip sice pořád pokulhává, ale aspoň je tu trochu nadhledu. Jako by chtěli filmaři tu nespravedlnost napravit. Třeba ve filmu *Bobule* (režie Tomáš Bařina, 2008). Když mladý pražský floutek (Lukáš Langmajer) poprvé uvidí vinohrad, nadšeně vykřikne: „Jéé... pole s vínem!!“ Cestu do Vranova ovšem lemují spíš pole s trávou a se stromy. Ta s vínem nás čekají až za obzorem, přesto vzduchem poletují jeho molekuly. Vůně vinohradu je jako nádech zrození. Probouzí nějaká starodávná... pravěká... hluboko vtisknutá, povědomá místa v mé duši (Vino roku). Mimochodem – tento film (režie Randall Miller, 2008) vychází ze skutečné události v roce 1976, kdy kalifornská vína ukončila nadvládu těch francouzských. Filmový Steven Spurrier má za úkol sesbírat pár vzorků zámořských vín a přivést

je na soutěž do Francie. Ke zděšení všech pak vyhrálo kalifornské chardonnay. Byla to slepá degustace a hodnotitelé byli vesměs Francouzi. Dodnes je to jejich noční můra.

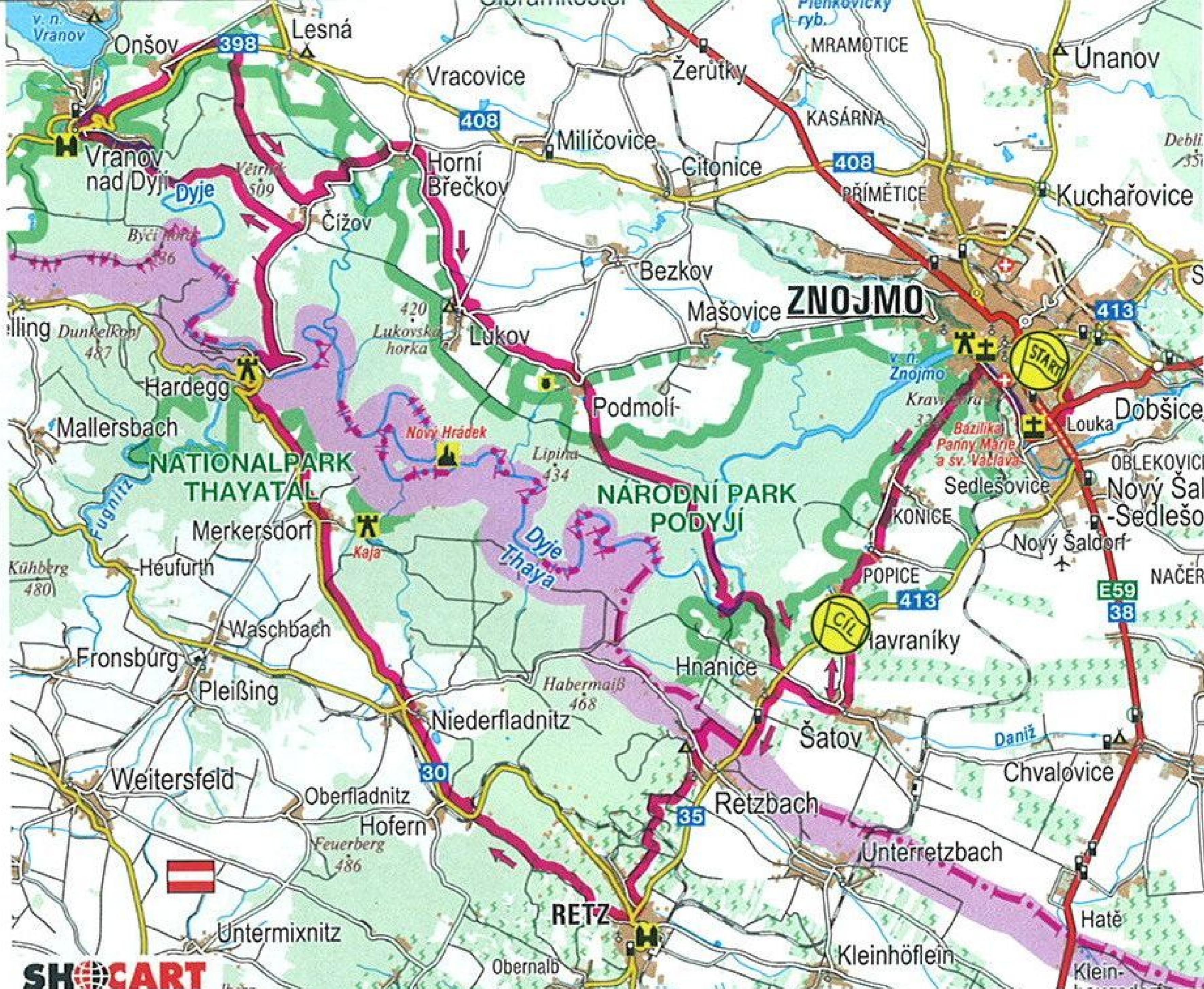
Prohlídku zámku ve Vranově si nemůžeme nechat ujít. Při procházení jeho majestátními komnatami si určitě vzpomenete na Nesmrtelnou tetu s Jiřinou Bohdalovou.

Lávka přes meandr řeky Dyje směřuje k vinici Šobes, jedné z nejznámějších u nás

Nejnákladnější český film natočil v roce 1993 Zdeněk Zelenka. V roce 2001 si vranovský zámek zahrál roli francouzského zámku Monray ve filmu *Andělská tvář* Zdeňka Trošky. Tou tvář je Filip Blažek, jenže pod ní se skrývá zlo a podlost, na což málem doplatí Michaela Kuklová. Tím hodným je nakonec Jiří Pomeje, i když na to po celý film nevypadá. Zámek si zahrál ještě v jednom filmu – a to byste do něj neřekli. V roce 2002 zde točil Rob Cohen koprodukční akční film s názvem *xXx*. Vedle Samuela L. Jacksona si zahrál i Marek Vašut. A abych nezapomněl: ještě v roce 1983 se na zámku filmovala dětská komedie *Třetí skoba pro Kocoura* (režie Radim Cvrček).

Nasáklí historií sjíždíme do podzámčí a usazujeme se v místním Country saloonu. Stylová restaurace má i krásnou zahrádku a svoje kola uvazujeme na stáncích pro koně. Dejte sem vše, co zraje jedlého, vše, co je oploutveno, a všechny druhy plžů, které se požívají ve vzdělaných zemích – chce se mi zvolat slovy majora z *Rozmarného léta*. Tato vzletná slova určitě vzbuzují gurmánské choutky, jenže major Hugo drží v ruce utopence nabodnutého na vidličku. Já jsem si při té příležitosti vzpomněl i na *Tour de France*, konkrétně na etapu, ve které se Contador marně snažil o únik v kopci, a komentátoři vyslovili domněnku, že nemá síly, protože se dobře nenajedl. Bereme si ponaučení a doplňujeme kalorie pokrmy, které sice nejsou ani oploutveny ani utopeny, zato dodají potřebnou sílu. Čeká nás nejkrásnější úsek cesty. Nejprve se dostaneme opět do Čížova, a tentokrát přijíždíme z druhé strany kolem muzeálně udržované připomínky železné opony. Je to paradox, ale při pohledu na ost-

naté dráty uroním slzu – vždyť vlastně vzpomínám na dobu svého mládí.

Šobes

Šobes je jedna z nejstarších a nejznámějších viničních tratí u nás. Půvabný kopec se vypíná uprostřed národního parku Podyjí a my se na něj dostaneme po staré římské cestě z Podmolí po cyklostezce č. 500 a 48. Díky své poloze na jižním úbočí skalního ostrohu v meandru Dyje má tato lokalita specifické mikroklima a je zařazena mezi deset nejlepších vinařských poloh v Evropě. Vína z jeho strání se dříve dodávala i na vídeňský císařský dvůr. Zastavujeme se ve stánku uprostřed vinic, který je otevřen i v nepříznivém počasí, a dopřáváme si několik doušků. Jsme zcela ve spárech atmosféry místa, vždyť tento kopec byl osídlen již v době bronzové a víno zde pěstovali už staří Římané. Slova Stevena Spurriera se hodí i sem: „Musíte vyrůstat s hlínou za nehty, dýchat vzduch naplněný hrozny. Pěstování vína je druh umění. Tříbení jeho chuti je víra, která vyžaduje bolest, touhu a oběti.“

Zpět do Šatova či na znojmské nádraží už mne doprovázejí daleko pragmatičtější výroky: „Kdo kurva nevpil deset tisíc litrů vína, není u mě žádný vinař. Já piju dva litry denně už dvacet pět let a nic mi není. A na kardiu v Brně už o mně dokonce píšou diplomku. Játra jak zvon,“ říká Václav Postránecký v Bobulích. Komu se zdá tento výrok poněkud drsný, pak vězte, že vychází z drsného života vinaře. Většina z nás totiž vidí jen finální produkt, ale kdo ve vinařském kraji žije, ví, že víno znamená celoroční dřinu. Ale i tohle je jistý druh poezie. Nakonec, určitou mírou drsnosti zavánějí i slova básníka, kte-

rá pronáší Vlastimil Brodský, tentokrát jako Karel IV. v *Noci na Karlštejně*: „Nuž, dej sem číše, páže, a nalej vína... zprvu trpké zdá se, ale jen na první ochutnání. A tak je to se vším v této zemi.“ Spojení vína a cyklovýletu možná vzbudí u některých z vás rozpačky. Já vím. Není příliš vhodné, aby sportovec začal pít alkohol. Jenže když se alkoholik dá na sport, je to přece chvályhodné... Ostatně, víno přece není alkohol, víno je ušlechtilá neřest. A styl života. Zrovna tak jako kolo. ■

praktické

informace

Výchozí a koncové místo Znojmo, vlakové nádraží, alternativa Šatov

Obtížnost (1–5) 3

Charakteristika trasa vede po zpevněných asfaltových silnicích druhé a třetí třídy, z Podmolí na Šobes lesní zpevněná cesta

Doporučená mapa SHOCart 160 000, č. 164 – Podyjí, č. 165 – Znojmsko

Vhodné kolo krosové

Celkový počet kilometrů výchozí místo nádraží Znojmo 77 km, výchozí místo Šatov 66 km

Převýšení 1431 m

Turistické zajímavosti historické centrum Znojma, Loucký klášter, Malovaný sklep Šatov, Moravský sklep Šatov, větrný mlýn Retz, zámek Vranov nad Dyjí, pohraniční zátarasy Čížov, viniční trať Šobes

Občerstvení na trase Loucký klášter, Šatov, Hardegg, Vranov nad Dyjí, Šobes

Doprava autem – z Prahy po D1 do Jihlavy, odtud po silnici první třídy E59 do Znojma

Vlakem – vlakem do Znojma

Webové stránky www.znojmsko.cz, www.nppodyji.cz, www.vranov-podyji.cz, www.cyklo-jizni-morava.cz, www.znojmcocity.cz

Navštívená filmová místa

Vinice v okolí Znojma
Vranov nad Dyjí

Turistické cíle

- 1. Cykloturistické centrum služeb a informací v ČR, Centrum Vodárna – U Obří hlavy 7, Znojmo, 66902, cykloklubkucera@seznam.cz ● Znovin Znojmo, Loucký klášter, Loučka, Znojmo, 67122, nc@znovin.cz

Cyklisté vítání

Ubytovací zařízení

- Bohemia privátní ubytování, Šatov 174, Šatov, 67122, info@bohemia-privat.cz ● Hotel Bermuda, Mariánské nám. 10, Znojmo, 66902, info@hotelbermuda.cz ● Hotel LAHOFER, Veselá 13, Znojmo, 66902, info@lahofer.cz ● Pension Jesuitská, Jezuitská 5/183, Znojmo, 66904, info@jesuitska.cz ● Penzion Černý sklep, Dyjská 508, Dobšice, 67182, cerny.sklep@seznam.cz ● Penzion Eden, Šatovská 2947/8, Znojmo, 66902, penzioneden@seznam.cz ● Penzion Kaplanka ***, U Branky 6, Znojmo, 66902, info@kaplanka.cz ● Penzion Popice, Popice 11, Znojmo, 66902, vinoznojmo@seznam.cz ● Penzion Relax, Přední Hamry 243, Vranov nad Dyjí, 67103, relax@vranovnaddyji.cz ● Penzion Saldorf, Nový Saldorf 128/s, Nový Saldorf-Sedlesovice, 66902, info@penzionsaldorf.cz ● Penzion Šatov, Šatov 329, Šatov, 67122, karelkorselt@seznam.cz ● Penzion U Hrádku, Lukov 25, Lukov, 66902, info@penzionuhradku.cz

Ubytovací a stravovací zařízení

- Cyklokemp U Všetečků, Lukov 76, Lukov, 66902, cyklokemp@hostinecuvsetecku.cz ● Hotel Dukla, Holandská 30, Znojmo, 67181, lazicek@hotel-dukla.cz ● Hotel Happy Star, Hnanice 111, Hnanice, 66902, info@hotelhappystar.cz ● Hotel N, Přímětice 62, Znojmo, 66904, recepcie@hoteln.cz ● Penzion U Fandy, Šatov 355, Šatov, 67122, heurigen.fanda@seznam.cz

Stravovací zařízení

- Moravský sklípek, Šatov 337, Šatov, 67122, info@moravskysklipeksatov.cz

